

**Monika Znojek, Halina
Nakonieczna-Kisiel**

Rola funduszy unijnych w rozwoju polskich bibliotek

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 44/1, 291-303

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Monika Znojek*

Halina Nakonieczna-Kisiel**

Uniwersytet Szczeciński

ROLA FUNDUSZY UNIJNYCH W ROZWOJU POLSKICH BIBLIOTEK¹

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytania: z jakich funduszy unijnych i obszarów wsparcia korzystają biblioteki w Polsce oraz jaki jest wpływ wykorzystanych dotacji na poprawę działalności i rozwój tych instytucji kulturalnych. Z badań wynika, że w okresie 2007–2013 biblioteki w Polsce korzystały przede wszystkim ze środków EFRR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, finansując dzięki nim duże projekty inwestycyjne z zakresu szeroko pojętej infrastruktury bibliotecznej. Wykorzystywały również środki z EFS, ale w mniejszym zakresie, finansując relatywnie małe projekty inwestycyjne, głównie na terenach wiejskich. Wykorzystane środki unijne w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim zwiększyły zasoby biblioteczne o 15% i poprawiły jakość świadczonych usług, zwiększyły liczbę czytelników o ponad 26% i uatrakcyjniły działalność biblioteczną o usługi kulturalno-edukacyjne.

Słowa kluczowe: fundusze strukturalne, EFRR, EFS, biblioteki, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim

* Adres e-mail: monika.znojek@gmail.com.

** Adres e-mail: hakisiel@wp.pl.

¹ Opracowano na podstawie M. Znojek, *Wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w polskich bibliotekach*, maszynopis pracy magisterskiej, Gorzów Wielkopolski 2015 (promotor H. Nakonieczna-Kisiel).

Wprowadzenie

Biblioteki wraz z innymi instytucjami związanymi ze sztuką, kulturą i dziedzictwem narodowym są ważnym elementem przemysłu kultury (Grabowska-Pieśła, 2013, s. 55). Tworzy on w Unii Europejskiej 4,5% PKB i około 3,8% miejsc pracy dla 8,5 mln pracowników (Urząd Publikacji UE, 2014). Przemysł kultury jest jednak w różnym stopniu rozwinięty w państwach członkowskich. W celu zmniejszenia istniejących pomiędzy krajami i regionami dysproporcji Unia Europejska przeznacza środki pomocowe na jego rozwój, w tym również na rozwój bibliotek. W tym kontekście interesujące poznawczo wydają się badania dotyczące wykorzystania wspólnotowych funduszy strukturalnych w polskich bibliotekach.

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Z jakich funduszy unijnych i obszarów wsparcia korzystają biblioteki w Polsce?
2. Jaki jest wpływ wykorzystanych dotacji na poprawę działalności i rozwój tych instytucji kulturalnych?

Postawiono hipotezę, że inwestycje zrealizowane dzięki środkom z unijnego budżetu wpływają na zwiększenie księgozbioru (zasobów bibliotecznych), poprawę jakości świadczonych usług, wzrost liczby czytelników, poszerzenie oferty kulturalnej oraz wzrost popularności bibliotek wśród społeczności lokalnej.

Odpowiedź na pierwsze pytanie uzyskano, wykorzystując metodę analizy studiów literaturowych, natomiast na drugie – studium przypadku. Wynikało to z braku danych dotyczących efektów wykorzystanych funduszy wspólnotowych w polskich bibliotekach. Przedmiot badań zawężono do Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim. Analizą objęto okres programowania 2007–2013.

Strukturę artykułu podporządkowano celowi i hipotezie badawczej. W pierwszej części przedstawiono najczęściej wykorzystywane obszary wsparcia funduszy unijnych w polskich bibliotekach, natomiast w drugiej – wpływ uzyskanych dotacji na rozwój wybranej instytucji kulturalnej. W zakończeniu zawarto wyniki badań i wnioski.

1. Fundusze i programy operacyjne wykorzystywane w polskich bibliotekach

W okresie programowania 2007–2013 biblioteki korzystały ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

W latach 2007–2013 biblioteki zrealizowały 57 projektów inwestycyjnych sfinansowanych z EFS. Średnia wartość projektu wynosiła około 52,8 tys. zł i każdy z nich został w pełni sfinansowany ze środków budżetowych Unii Europejskiej. Ponadto inne jednostki wykonały pięć projektów, które dotyczyły również szkolenia bibliotekarzy i kursów bibliotekoznawczych (Urząd Publikacji UE, 2014). Średnia wartość tych przedsięwzięć była jednak ponad sześć razy większa niż bibliotecznych, wynosiła bowiem 351,5 tys. zł, ale średni udział dofinansowania ze środków unijnych wynosił 91% (Urząd Publikacji UE, 2014). Zrealizowane w bibliotekach oraz we wspomnianych innych instytucjach projekty dofinansowywane były z EFS jedynie w ramach priorytetów regionalnych PO Kapitał Ludzki.

Analizowane placówki kulturalne najczęściej wykorzystywały obszary wsparcia z priorytetu VII i IX. Na łączną liczbę 62 projektów w ramach priorytetu IX (rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach) zrealizowano aż 40 projektów (65%), natomiast priorytetu VII (promocja integracji społecznej) – 19 projektów (31%). Znaczenie priorytetów VI (rynek pracy otwarty dla wszystkich) i VIII (regionalne kadry gospodarki) było niewielkie, gdyż wykonano w ich ramach odpowiednio jeden i dwa projekty. Najczęściej wykorzystywanym działaniem priorytetu było VII działanie 7.3 – inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji (zrealizowano 19 projektów), natomiast priorytetu IX było działanie 9.5 – oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (35 projektów).

Bibliotekami, które wykorzystywały dofinansowanie w ramach działania 7.3, były: Publiczna Biblioteka w Łomiankach, która zrealizowała projekt mający na celu aktywizację oraz zwiększenie poziomu integracji młodzieży zamieszkującej tereny wiejskie i miejskie gminy Łomianki (Kościńska, 2011) i Gminna Biblioteka Publiczna w Przasnyszu, która wykorzystywała dofinansowanie w celu podniesienia kwalifikacji mieszkańców gminy w wieku 15–64 lat (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2015). Podobny projekt realizowała Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki. Z dofinansowania unijnego przeprowadziła bezpłatne szkolenia dla

osób w wieku 50–64 lat w zakresie: technik komputerowo-internetowych, kreatywnego myślenia, wzrostu aktywności oraz prawa pracy i doradztwa zawodowego². Przykładami bibliotek korzystających z kolei z dofinansowania w ramach działania 9.5 były: Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Złotowie (celem projektu była aktywizacja kulturalna i społeczna starszych mieszkańców powiatu przez kreowanie zainteresowań, podnoszenie poziomu samooceny oraz złagodzenie poczucia samotności i społecznego wykluczenia) (Mróz, 2010, s. 1), Gminna Biblioteka Publiczna w Zwierzynie (realizująca projekt syntezy nauki z zabawą w celu podniesienia poziomu sprawności czytania oraz wykrywania wewnętrznych uzdolnień u dzieci) (Markiewicz, 2015) oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Boguchwale, która realizowała projekt mający na celu wsparcie rozwoju kulturalnego i edukacyjnego mieszkańców regionu oraz zmniejszenie dysproporcji wśród mieszkańców gminy (Wilusz, Rogóż, 2011, s. 9).

Należy zaznaczyć, że przytoczone przykłady świadczą o tym, że udział bibliotek w realizacji celów EFS miał największe znaczenie na terenach wiejskich. Zrealizowane projekty, które zostały dofinansowane z budżetu unijnego, przyczyniały się do rozwoju społecznego gmin i przeciwdziałały wykluczeniu społecznemu ich mieszkańców.

Biblioteki wykorzystujące środki z EFRR zrealizowały 177 projektów. Średnia wartość projektu była relatywnie duża, wynosiła bowiem aż 9876,9 mln zł, natomiast średnie dofinansowanie stanowiło 69% średniej wartości projektu. Wynikało to z faktu, że placówki te mogły ubiegać się o duże dofinansowania w ramach wszystkich wyznaczonych celów i programów operacyjnych. Najpopularniejszymi wśród bibliotek źródłami pozyskiwania dotacji w ramach EFRR okazały się Regionalne Programy Operacyjne (RPO), gdyż sfinansowano z nich aż 106 projektów, czyli 91% ich ogółu. Były to inicjatywy związane przede wszystkim z rozwojem infrastruktury i wyposażenia bibliotecznego, a także z budową, rozbudową bądź renowacją ich budynków w celu rozszerzenia oferty usług społeczno-kulturalnych. Ponadto zrealizowano po pięć projektów (po 4% ogółu) w ramach PO Innowacyjna Gospodarka i PO Infrastruktura i Środowisko oraz tylko jeden projekt (1% ogółu) sfinansowany ze środków PO Rozwój Polski Wschodniej.

² Ogłoszenie zamieszczone na stronie internetowej Biblioteki Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Wśród bibliotek, które realizowały inwestycje, korzystając ze środków RPO, były: Miejska Biblioteka Publiczna we Włodawie (laureat siódmej edycji konkursu „Polska Pięknieje – 7 Cudów Funduszy Europejskich”; wykonano projekt kompleksowej przebudowy obiektu i aranżacji wnętrz z podziałem na trzy sfery: muzyka, słowo i obraz) (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, s. 96), Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze (której projekt miał na celu umożliwienie czytelnikom dostępu do zasobów informacyjnych za pomocą nowoczesnych technologii oraz urozmaicenie oferty o szereg nowoczesnych usług elektronicznych) (Ziembicki, 2014, s. 25–32), Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego (która dzięki dofinansowaniu stała się w pełni otwarta dla czytelników, z wolnym dostępem do większości zbiorów, zarówno tradycyjnych, jak i elektronicznych) (Adaszyńska, 2013, s. 10–14) oraz Miejska Biblioteka w Nowej Soli, której projekt polegał na przebudowie dwóch zabytkowych obiektów na potrzeby działalności nowoczesnej biblioteki dla dorosłych i dzieci (Gonet, 2010, s. 47–48).

PO Innowacyjna Gospodarka, a zwłaszcza priorytet II – infrastruktura sfery B + R, był wykorzystywany w: Politechnice Wrocławskiej (której projekt miał na celu stworzenie nowoczesnej Środowiskowej Biblioteki Nauk Ścisłych i Technicznych gromadzącej wyłącznie zbiory elektroniczne) (*Bibliotech...*, 2014), Bibliotece Narodowej (celem projektu było utworzenie bazy naukowej książek i czasopism, której działanie opierać się ma na idei elektronicznej wypożyczalni międzybibliotecznej) (Biblioteka Narodowa, 2015) oraz Akademii Morskiej w Szczecinie, która zrealizowała projekt branżowej biblioteki cyfrowej (<http://bc.am.szczecin.pl/>).

PO Infrastruktura i Środowisko, a zwłaszcza priorytet XII – infrastruktura szkolnictwa wyższego, został wykorzystany przez: Bibliotekę Śląską (celem inwestycji było udostępnienie w formie cyfrowej zabytkowych zbiorów, do których większość czytelników ma ograniczony dostęp) (Lis, Maresz, 2013), Bibliotekę Raczyńskich w Poznaniu (inwestycja miała poprawić warunki przechowywania zbiorów, zwiększyć jakość obsługi użytkowników oraz wzbogacić działalność kulturalną) (Spaleniak, 2013, s. 3) oraz Bibliotekę Główną Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, której inwestycja zagwarantowała czytelnikom przede wszystkim wolny dostęp do zbiorów bibliotecznych (Cendrowska, 2012, s. 30).

Z PO Rozwój Polski Wschodniej, który był przeznaczony jedynie dla pięciu województw, skorzystała tylko Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewi-

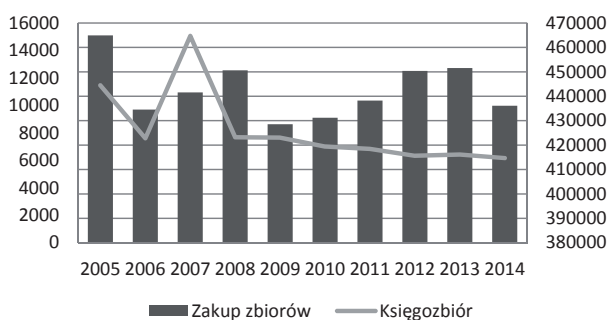
cza, realizując inwestycję dla Biblioteki Głównej oraz na potrzeby dydaktyczno-konferencyjne uczelni (Politechnika Rzeszowska, 2011, s. 1).

2. Analiza wykorzystania środków unijnych w badanej jednostce

Projekt rozbudowy biblioteki o wartości ponad 24 mln zł dotowany był w 66% ze środków EFRR w ramach ZPO Rozwoju Regionalnego i działania 1.4 – rozwój turystyki i kultury (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2007, s. 27). Ponadto inwestycję sfinansowano w 20% ze środków Ministerstwa Kultury (z programu Promesa Ministra Kultury) oraz w 14% z budżetu województwa lubuskiego (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim, 2006). Poniżej przedstawiono efekty działalności analizowanej jednostki kulturalnej w okresie przed zakończeniem i po zakończeniu inwestycji w 2007 roku.

Rozbudowa biblioteki umożliwiła zwiększenie księgozbioru. Ułatwiła również dostęp do zbiorów, gdyż w wolnym dostępie znajduje się obecnie aż 60% zasobów bibliotecznych, podczas gdy przed rozbudową było ich około 10–15% (Jaworski, 2008). Zmiany w stanie księgozbioru i zakupie zbiorów przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Stan księgozbioru i zakup zbiorów w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2005–2014

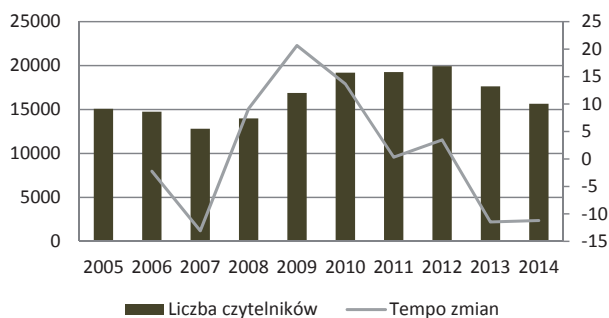

Źródło: badania własne.

Zwiększenie zakupu odnotowano już w pierwszym roku po oddaniu do użytku nowego gmachu biblioteki (w 2008 roku o blisko 15% w porównaniu do roku poprzedniego), a następnie tendencja ta powtórzyła się w dwóch ostatnich latach okresu programowania (wzrost odpowiednio o 14 i 16%). Zjawisko to należy łączyć z sukcesywnym uzupełnianiem księgozbioru o dzieła, których wcześniejszy zakup nie był możliwy ze względu na złe warunki lokalowe. Pomimo zwiększania zakupów stan księgozbioru na koniec okresu badawczego zmalał o około 6% w stosunku do 2005 roku. Fakt ten mógł być uwarunkowany likwidacją zniszczonych i nieaktualnych zasobów przy pozostawieniu jedynie przydatnych, wartościowych pozycji. Uporządkowanie księgozbioru skutkowało jednak zwiększeniem jakości usług dzięki większej przejrzystości zasobów bibliotecznych.

Wyrazem odpowiedniego uporządkowania i przygotowania księgozbioru do potrzeb czytelników było zwiększenie zainteresowania usługami bibliotecznymi wyrażone liczbą zarejestrowanych użytkowników oraz liczbą udostępnień zbiorów bibliotecznych. Na rysunku 2 przedstawiono liczbę czytelników oraz dynamikę ich przybywania w nowoczesnej wojewódzkiej części biblioteki (nie uwzględniono natomiast czytelników filii miejskich).

Rysunek 2. Liczba czytelników Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2005–2014

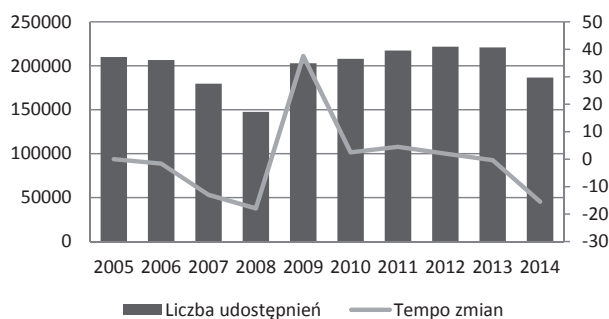

Źródło: badania własne.

Po oddaniu do użytku nowego gmachu liczba czytelników wyraźnie wzrosła. W 2013 roku było ich o ponad 26% więcej niż w 2008 roku, podczas gdy przed zmianą siedziby ich liczba malała. W 2007 roku zarejestrowanych czytelników było

o 15% mniej niż dwa lata wcześniej. Związek zmian z inwestycją jest więc wyraźny, ponieważ w ciągu dwóch lat od przeniesienia głównej siedziby biblioteki do nowego budynku notowano najwyższe tempo wzrostu liczby użytkowników. Tendencja ta nie utrzymywała się jednak w następnych latach. Wynikało to z faktu, że czytelnicy stali się stałymi bywalcami biblioteki, natomiast nowych nie przybywało. Nie oznacza to jednak braku zainteresowania usługami bibliotecznymi. Świadczy o tym zarówno liczba, jak i dynamika udostępnień zbiorów bibliecznych. W statystyce uwzględniono zarówno liczbę wypożyczeń na zewnątrz, jak i liczbę udostępnień na miejscu (wraz z czasopismami). Zmiany w tym zakresie przedstawiono na rysunku 3.

Rysunek 3. Liczba udostępnień zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2005–2014

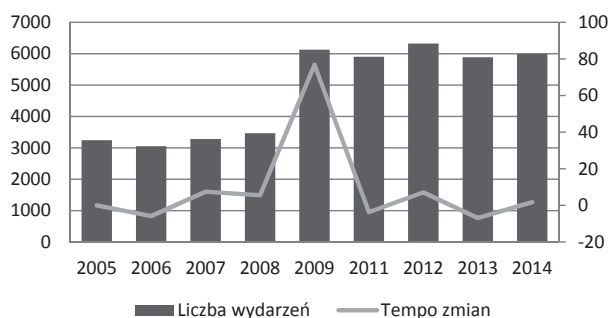
Źródło: badania własne.

Po przebudowie biblioteki liczba udostępnień, podobnie jak w przypadku wcześniej omówionych wskaźników, charakteryzowała się tendencją rosnącą, gdyż w 2013 roku było ich o blisko 25% więcej niż w 2007 roku. Jednak w pierwszym roku funkcjonowania nowej siedziby liczba świadczonych usług bibliecznych wyraźnie spadła (o 18%). Przyczyn tego stanu rzeczy należy szukać w braku przyzwyczajenia użytkowników do nowoczesnej formy świadczenia usług, a w przypadku osób starszych wręcz w poczuciu lęku i zagubienia w wielkim i nowoczesnym obiekcie (Jaworski, 2008). Po roku czytelnicy przyzwyczaili się do nowych technik w bibliotece, gdyż w 2009 roku gwałtownie wzrosła liczba udostępnień do ponad 200 tys. w skali roku i utrzymywała się na tym poziomie przez trzy kolejne lata.

Dzięki wygospodarowaniu w nowym gmachu pomieszczeń przystosowanych do organizacji różnego rodzaju imprez analizowana jednostka zyskała możliwość poszerzenia działalności o usługi kulturalne i edukacyjne. Rozbudowa gmachu nie tylko umożliwiła zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, ale również pozwoliła na ich uatrakcyjnienie. Wyrazem zadowolenia użytkowników z oferty kulturalnej biblioteki jest ich frekwencja na organizowanych imprezach. Dane statystyczne dotyczące aktywności tego rodzaju zaprezentowano na rysunkach 4 i 5.

Największy wzrost liczby wydarzeń w bibliotece miał miejsce w 2009 roku. W stosunku do roku poprzedniego ich liczba zwiększyła się do ponad 6 tys. (o 77%) i utrzymywała się na tym poziomie do końca analizowanego okresu, podczas gdy przed rozbudową biblioteki była blisko dwa razy mniejsza.

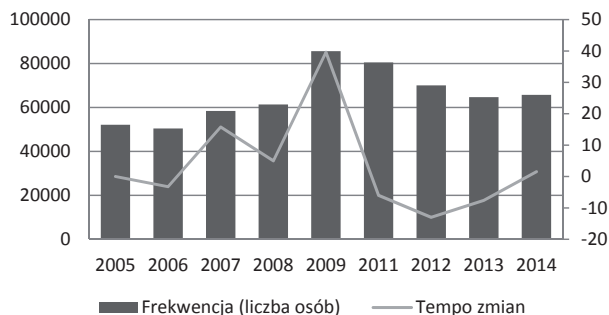
Rysunek 4. Liczba wydarzeń zorganizowanych w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2005–2014

Źródło: badania własne.

Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach organizowanych w bibliotece była największa w latach 2009–2012. Kształtowała się wówczas w granicach 70–86 tys. osób rocznie. W następnych latach (mimo dużej liczby organizowanych wydarzeń) spadła, ale i tak utrzymywała się na wyższym poziomie niż przed realizacją inwestycji. Oznacza to, że rozbudowa i poprawa warunków lokalowych miała znaczący wpływ na działalność biblioteki i uatrakcyjnienie jej oferty kulturalnej, a w konsekwencji zwiększenie zainteresowania nią społeczności lokalnej.

Rysunek 5. Frekwencja na wydarzeniach organizowanych w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2005–2014

Źródło: badania własne.

Podsumowanie

Z badań wynika, że w okresie programowania 2007–2013 biblioteki w Polsce wykorzystywały przede wszystkim środki pochodzące z EFRR w ramach RPO. Finansowały dzięki nim duże projekty inwestycyjne z zakresu szeroko pojętej infrastruktury umożliwiającej wdrażanie nowoczesnych technologii i usług bibliotecznych.

Wykorzystanie środków z EFS było wyraźnie mniejsze, gdyż biblioteki w ramach PO Kapitał Ludzki finansowały relatywnie małe projekty inwestycyjne na rzecz rozwoju społeczności lokalnej (głównie na terenach wiejskich) w zakresie edukacji i kształcenia na wszystkich poziomach, walki z wykluczeniem społecznym i marginalizacją czy poprawy sytuacji na rynku pracy i rozwoju zawodowego mieszkańców.

Wykorzystane środki z budżetu unijnego miały duży wpływ na poprawę działalności Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim. Inwestycje w rozbudowę infrastruktury spowodowały: zwiększenie zasobów bibliotecznych (o 15%), poprawę jakości świadczonych usług, wzrost liczby czytelników (o ponad 26% przy zwiększeniu liczby wypożyczeń o 25%), uatrakcyjnienie działalności o usługi kulturalno-edukacyjne, co skutkowało wzrostem zainteresowania biblioteką w skali lokalnej i regionalnej.

W dalszych badaniach warto określić wpływ wykorzystanych środków unijnych na wielkość zatrudnienia oraz wzrost gospodarczy w badanym regionie oraz na poprawę działalności innych bibliotek w Polsce.

Literatura

- Adaszyńska, E. (2013). Nowoczesna, atrakcyjna, przyjazna. Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego. *Bibliotekarz Lubuski*, 2 (36), 10–14.
- Akademia Morska w Szczecinie. O projekcie. Pobrano z: <http://bc.am.szczecin.pl/> (4.2015).
- Bibliotech – Środowiskowa Biblioteka Nauk Ścisłych i Technicznych (2014). *Przemat, wydanie specjalne*.
- Biblioteka Narodowa (2015). *Cyfrowa Biblioteka Publikacji Naukowych ACADEMICA*. Pobrano z: <http://www.bn.org.pl> (10.2015).
- Biblioteka Publiczna wraz z Powiatowym Urzędem Pracy rozpoczyna realizację Projektu. Pobrano z: <http://biblioteka.grodzisk.pl> (10.2015).
- Cendrowska, B. (2012). Kolekcje w Bibliotece Głównej. *Forum Uczelniane. Pismo Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie*, 3 (15), 30–31.
- Gonet, E. (2010). Nowosolskie królestwo książek wkrótce w nowych murach. *Bibliotekarz Lubuski*, 2 (30), 47–48.
- Grabowska-Pieśła, A. (2013). Wielowymiarowa rola kultury w rozwoju gospodarczym regionów. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług*, 103 (753), 53–63.
- Jaworski, E. (2008). Przekształcenie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wlkp. w Bibliotece XXI wieku. W: *Biblioteka XXI wieku – nowoczesna architektura, pomysły aranżacje, funkcjonalne wyposażenie*. Kielce: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach. Pobrano z: <http://sbc.wbp.kielce.pl> (10.2015).
- Kozińska, M. (2011). Projekt „Kopalnia inicjatyw” – Biblioteka Publiczna w Łomiankach aktywizuje młodzież. *Biuletyn EBIB*, 5 (123). Pobrano z: <http://www.ebib.pl> (9.2015).
- Lis, R., Maresz, B. (2013). *Podsumowanie projektu Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych*. Katowice: Biblioteka Śląska. Pobrano z: <http://www.sbc.org.pl> (9.2015).
- Markiewicz, S., *Mądre Dziecko – projekt współfinansowany ze środków EFS w GBP w Związku*. Pobrano z: <http://bibliotekarzlubuski.pl> (10.2015).
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (2014). *Polska Pięknieje — 7 Cudów Funduszy Europejskich*. Pobrano z: www.mir.gov.pl (9.2015).

- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2015). *Najlepsza integracja podczas nauki zawodu*. Projekt realizowany w latach 2007–2013. Pobrano z: <http://www.mapadotacji.gov.pl> (10.2015).
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2007). *Oddziaływanie funduszy strukturalnych na poziomie podregionów NUTS 3 PODREGION GORZOWSKI*. Pobrano z: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl> (9.2015).
- Mróz, S. (2010). Dojrzała odkrywają pasje. *Panorama Wielkopolskiej Kultury*, 2 (57), 18.
- Politechnika Rzeszowska (2011). Najnowsze inwestycje Politechniki Rzeszowskiej. *Gazeta Politechniki*, dodatek do czasopisma, 10 (214).
- Spaleniak, W. (2013). Rozbudowa Biblioteki Raczyńskich. Realizacja projektu. *Winieta*, 2 (63), 1–3.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim (2006). *Sprawozdanie merytoryczne z działalności Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wlkp.* Materiały wewnętrzne, maszynopis powielony. Gorzów Wielkopolski.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim. *Statut WiMBP w Gorzowie Wlkp.* Pobrano z: <http://www.wimbp.gorzow.pl> (11.2015).
- Tkaczyński, J., Willa, R., Świstak, M., 2008. *Fundusze Unii Europejskiej 2007–2013. Cele – działania – środki*. Kraków: Wyd. UJ.
- Urząd Publikacji UE (2014). *Kultura i sektor audiowizualny*. Luksemburg. Pobrano z: <http://europa.eu/pol> (9.2015).
- Wilusz, E., Rogóż, J. (2011). Biblioteka wspiera rozwój mieszkańców. *Wiadomości Boguchwalskie*, 3 (71), 9.
- Ziembicki, P. (2014). Tworzymy społeczeństwo informacyjne już dziś! Nowoczesne e-usługi w Bibliotece Norwida. *Bibliotekarz Lubuski*, 1 (37), 25–31.

THE ROLE OF STRUCTURAL FUNDS IN FINANCING POLISH LIBRARIES

Abstract

The aim of the paper is to make an attempt to answer the following questions: which EU funds (under which priorities) are used by libraries in Poland and what is the impact of the subsidies the libraries use on improvement of their activities and their development as cultural institutions. As the research shows, in the years 2007–2013 libraries in Poland re-

ceived funding mostly from the ERDF under Regional Operational Programmes and used the funds to finance large investment projects related to broadly defined library infrastructure. They were also beneficiaries of ESF funding, although to a lesser extent, for relatively small investment projects, primarily in rural areas. The EU funds used by the Provincial and Municipal Public Library contributed to a 15% increase in library resources and improvement in the quality of services offered by the library thus raising both the number of library users by more than 26% and attractiveness of its activities, now including a cultural and educational offer.

Translated by Halina Nakonieczna-Kisiel

Keywords: structural funds, ERDF, ESF, libraries, Provincial and Municipal Public Library in Gorzów Wielkopolski

JEL Codes: R11, Z19